

GODIŠNJICA RAZMJENE HRVATSKIH LOGORAŠA u BiH

Na dan 19. ožujka navršilo se 26 godina od razmjene hrvatskih logoraša iz logora IV. Osnovna škola u Mostaru. Ovaj logor je po broju zatočenika, torturama, mučenjima i zlostavljanjima među pet najzloglasnijih na području Hercegovine, u kojem je tijekom bošnjačko-hrvatskog sukoba (1993.-1994.) pri obavljanju prinudnog rada poginulo ili ubijeno preko 30 zatočenika, a velika većina je lakše ili teže ranjena, dok ostatak i danas osjeća traume i posljedice boravka u njemu.

eško kršenje treće Ženevske konvencije u slučaju ratnih zatočenika predstavlja primoravanje zatočenika da služi neprijateljskoj vojsci, kao i oduzimanje prava na pošten i zakonit sudski proces.

Predstavници bošnjačke Vlade i IV. korpusa Armije BiH pretvorili su 1993. postojeći objekt u logor za Hrvate. (podrumski dio objekta bivše "IV. Osnovne škole" unutar zaposjednutog područja grada Mostara u ulici Maršala Tita danas zgrada Općinskog suda u Mostaru). Logor je, prema iskazima zatočenika, bio poprište teških kršenja Ženevskih konvencija (psihička maltretiranja, mučenja, izgladnjivanja, prisilni radovi, ranjavanja... i ubojstva zatočenih Hrvata). Prvi zatočenici (Hrvati-civili i pripadnici HVO-a iz prigradskih naselja Vrapčića, Potoka, Bune, Blagaja, Gnojnica, Dračevica, Kočina..) dovedeni su i zatočeni u ovaj logor 30. lipnja 1993. Muslimanski civili i vojnici, koji u logoru nisu obavljali nikakvu djelatnost, smjeli su po dopuštenju uprave – ulaziti u logor kako bi mučili zatočenike.

Zatočenici su bili vrlo oskudno odjeveni (tanka radna odijela i poderana obuća) iako su bili izloženi i suncu, i kiši, i hladnom vjetru..., a medicinsku pomoć su im pružala dvojica zatočenika (zdravstveni radnici), ali je ta pomoć bila skromna i neadekvatna zbog nebrige uprave logora i nedostatka medicinskih potrepština. U više navrata logorski čuvari (Slobodan Marić zvani Sloba i drugi) ulazili su u prostoriju i s liste na kojoj su imali podatke o krvnim grupama, iščitavali imena i prezimena onih zatočenika koji su posjedovali krv određene grupe. Bilo je zatočenika koji su u posljednjih pet mjeseci zatočeništva "davali" krv i po pet puta. Vađenje krvi je obavljao dr. Dragan Milović. Zatočenicima je uzimano po 350 grama krvi.

Predstavnici Međunarodnog Crvenog križa (ICRC) prvi put su obišli logor i izvršili evidenciju zatočenika tek 8. rujna 1993. U razgovoru sa zatočenicima bili su obaviješteni o njihovu stanju kao i o svim događajima vezanim uz zatočeništvo, ali se ukupno stanje nije promijenilo, što su predstavnici ICRC-a obrazlagali nemogućnošću dijaloga i odbijanjem uprave logora da dopusti ikakve promjene.